

31998L0030

21.7.1998

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 204/1

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 98/30/EÜ,
22. juuni 1998,
maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 57 lõiget 2 ning artikleid 66 ja 100a,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

toimides asutamislepingu artiklis 189b sätestatud korras ⁽³⁾

ning arvestades, et:

(1) kooskõlas asutamislepingu artikliga 7a käsitatakse siseturu sisepiirideta ala, kus on tagatud kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine; tuleb vastu võtta meetmed siseturu lõplikuks väljakujundamiseks;

(2) vastavalt asutamislepingu artiklile 7c tuleb arvesse võtta teatavate rahvamajanduste erinevat arengutaset, kuid erandeid tohib teha ajutiselt ja need peavad võimalikult vähe häirima ühisturu toimimist;

(3) energia siseturu väljakujundamisel on konkureeriva maagaasituru loomine otsustava tähtsusega;

(4) nõukogu 31. mai 1991. aasta direktiiv 91/296/EMÜ maagaasi edastamise kohta võrkude kaudu ⁽⁴⁾ ja nõukogu 29. juuni 1990. aasta direktiiv 90/377/EMÜ ühenduse menetluse kohta tööstuslikele lõpptarbijatele määratud gaasi- ja elektrihindade läbipaistvuse parandamiseks ⁽⁵⁾ on esimene etapp maagaasi siseturu väljakujundamisel;

(5) maagaasi siseturu loomiseks tuleb võtta lisameetmeid;

(6) käesoleva direktiivi sätteid ei tohiks mõjutada asutamislepingu sätete, eelkõige konkurentsi ja kaupade vaba liikumist siseturul reguleerivate sätete täieulatuslikku kohaldamist ega ka komisjonile asutamislepinguga antud volitusi;

(7) maagaasi siseturu loomine peab toimuma järk-järgult, et tööstust saaks uute oludega paindlikult ja kaalutletult kohandada ning võtta arvesse liikmesriikide erinevaid turustruktuure;

(8) maagaasi siseturu loomisel tuleks soodustada võrkude ühendamist ja vastastikust toimimist, näiteks gaasikvaliteetide vastavuse abil;

(9) maagaasisektori korraldamiseks ja toimimiseks tuleb kehtestada teatavad ühiseeskirjad; kooskõlas subsidiaarsuspõhimõttega kujutavad need eeskirjad ainult üldisi raampõhimõtteid, mille üksikasjalik elluviimine tuleb jätta

⁽¹⁾ EÜT C 65, 14.3.1992, lk 14 ja EÜT C 123, 4.5.1994, lk 26.

⁽²⁾ EÜT C 73, 15.3.1993, lk 31 ja EÜT C 195, 18.7.1994, lk 82.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 17. novembri 1993. aasta arvamus (EÜT C 329, 6.12.1993, lk 182), nõukogu 12. veebruari 1998. aasta ühine seisukoht (EÜ) nr 17/98 (EÜT C 91, 26.3.1998, lk 46) ja Euroopa Parlamendi 30. aprilli 1998. aasta otsus (EÜT C 152, 18.5.1998). Nõukogu 11. mai 1998. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 147, 12.6.1991, lk 37. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 95/49/EÜ (EÜT L 233, 30.9.1995, lk 86).

⁽⁵⁾ EÜT L 185, 17.7.1990, lk 16. Direktiivi on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.

liikmesriikide ülesandeks, et iga liikmesriik saaks, eelkõige seoses lubade ja tarnelepingute kontrolliga, säilitada või valida tema olukorras kõige kohasema korra;

nõue, et selliste asutuste ehitamiseks ja tööks peab olema luba; selle nõudega ei tohi piirata maagaasisektori ettevõtjate vahelist konkurentsi;

(10) maagaasi tarded väljastpoolt on maagaasi ostmisel eriti tähtsad gaasiimpordist sõltuvates liikmesriikides;

(18) üleeuroopalisi energjavõrke puudutavaid juhiseid sisaldav Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 1996. aasta otsus nr 1254/96/EÜ ⁽¹⁾ soodustab maagaasisektori integreeritud infrastruktuuri väljaarendamist;

(11) üldpõhimõte on, et maagaasisektori ettevõtjad saavad tegutseda ilma, et neid diskrimineeritaks;

(19) võrkude ja otseliinide kasutamise tehnilised eeskirjad peavad olema läbipaistvad ning tagama võrkude vastastikuse toimimise;

(12) mõnes liikmesriigis tuleb kehtestada avaliku teenindamise kohustus, et tagada maagaasi varustuskindlus ning tarbijate ja keskkonna kaitse, mida nende riikide arvates ei ole võimalik tagada ainuüksi vaba konkurentsi kaudu;

(20) tuleb sätestada edastus- ja hoiustamisettevõtjate, veeldatud maagaasi töötlemisettevõtjate ning jaotus- ja tarneettevõtjate tegevuse põhieeskirjad;

(13) pikaajaline planeerimine on üks võimalus täita avaliku teenindamise kohustusi, võttes arvesse, et kolmandad isikud võivad avaldada soovi saada juurdepääs võrkudele; liikmesriigid võivad kontrollida sõlmitud võta-või-maksalepinguid (take or pay contract), et saada maagaasitarne-test ülevaade;

(21) tuleb ette näha, et pädevatel ametiasutustel on juurdepääsuõigus ettevõtjate sisemisele raamatupidamisele, kusjuures oleks tagatud andmete konfidentsiaalsus;

(14) asutamislepingu artikli 90 lõikes 1 kohustatakse liikmesriike järgima konkurentsireegleid avalike ettevõtjate ning eri- ja ainuõigusi omavate ettevõtjate puhul;

(22) kõigi integreeritud gaasiettevõtjate raamatupidamiste puhul tuleb tagada nende ülim läbipaistvus; eri tegevuste kohta tuleb esitada eraldi aruanded, et vältida diskrimineerimist, ristsubsideerimist ja muul viisil konkurentsi moonutamist, võttes vajaduse korral arvesse, et raamatupidamise jaoks sisaldab edastus ka taasgaasistamist; eraldi raamatupidamist ei nõuta juriidilistelt isikutelt, näiteks väärtipaberi- ja futuurbörsidelt, kes ei täida peale nimetatud kauplemise ühtki gaasiettevõtja funktsiooni; süsivesinike tootmise ja sellega seotud tegevuse integreeritud raamatupidamine võib moodustada osa käesolevas direktiivis sätestatud maagaasisektorivälise raamatupidamise nõudest; artikli 23 lõikes 3 nimetatud asjakohane informatsioon peaks vajaduse korral sisaldama raamatupidamisalast teavet tootmisetapi torustike kohta;

(15) vastavalt asutamislepingu artikli 90 lõikele 2 kohaldatakse neid eeskirju eritingimuste alusel nende ettevõtjate suhtes, kellele on antud ülesanne osutada üldise majandushuvi teenuseid; käesoleva direktiivi rakendamine mõjutab nende ettevõtjate tegevust; vastavalt artikli 3 lõikele 3 ei pea liikmesriigid kohaldama artiklit 4 eelkõige oma jaotusinfrastruktuuri suhtes, et juriidiliselt ega faktiliselt mitte takistada gaasiettevõtjatele pandud üldist majandushuvi esindavate kohustuste täitmist;

(16) sellepärast peavad liikmesriigid maagaasisektori ettevõtjatele avaliku teenindamise kohustust pannes järgima asutamislepingu asjakohaseid eeskirju vastavalt Euroopa Ühenduste Kohtu tõlgendusele;

(23) juurdepääs võrkudele tuleb tagada käesoleva määruse kohaselt ja see peab piisaval ja vajaduse korral võrreldaval

(17) tuleb ette näha neid lube puudutavad põhikriteeriumid ja -menetlused, mida liikmesriigid võivad oma siseriiklike eeskirjade kohaselt anda asjakohaste rajatiste ehitamiseks ja tööks; need sätted ei tohi mõjutada siseriiklikes õigusaktides sisalduvaid asjakohaseid eeskirju, milles on ette nähtud

⁽¹⁾ EÜT L 161, 29.6.1996, lk 147. Otsust on viimati muudetud otsusega 1047/97/EÜ (EÜT L 152, 11.6.1997, lk 12).

tasemel tagama eri liikmesriikide turgude avanemise; samal ajal ei tohi see põhjuseta viia ettevõtjatevahelist konkurentsi eri liikmesriikides tasakaalust välja;

sellepärast peab erandite kestus ja ulatus olema piiratud ning neid tohib lubada komisjoni järelevalve all läbipaistval viisil;

(24) võttes arvesse liikmesriikide võrkude struktuurilist mitmekesisust ja erijooni, tuleks võrgule juurdepääsuks ette näha erinevaid menetlusi, mille suhtes rakendatakse objektiivseid, läbipaistvaid ja mittediskrimineerivaid kriteeriume;

(31) vähearenenud piirkondade turgude ja nendesse tehtavate investeeringute jaoks on vaja erisätteid; selliste turgude ja piirkondade puhul tohib teha ajutisi, piiratud ulatusega erandeid; läbipaistvuse ja ühtsuse tagamise nimel peaks komisjonil olema erandite lubamisel märkimisväärne otsustusõigus;

(25) konkurentsivõimelise maagaasituru loomiseks tuleb tagada juurdepääs tootmisetapi torustikule; juurdepääsu sellele torustikule tuleb käsitleda eraldi, võttes eelkõige arvesse nende majanduslikke, tehnilisi ja kasutamist puudutavaid erijooni; käesoleva direktiivi sätteid ei mõjuta ühelgi juhul siseriiklikke maksustamiseskirju;

(32) käesolev direktiiv on järgmine etapp turgude vabastamisel; selle jõustumisel säilivad liikmesriikide vahel siiski teatavad takistused maagaasiga kauplemisel; saadud kogemuste põhjal tuleks teha ettepanekuid maagaasi siseturu toimimise parandamiseks; sellepärast peab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamise kohta aru andma,

(26) tuleb ette näha otseliinide jaoks loa andmist ning nende ehitamist ja kasutamist puudutavad eeskirjad;

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

(27) tuleb ette näha kaitseklauslid ja vaidluste lahendamise kord;

I PEATÜKK

REGULEERIMISALA JA MÕISTED

(28) tuleb vältida turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ja turuvallutuslikku käitumist;

Artikkel 1

(29) kuna mõnes liikmesriigis kaasnevad nende võrkude kohandamisega erilised raskused, tuleb ette näha ajutised erandid;

Käesolevas direktiivis kehtestatakse ühiseeskirjad maagaasi edastamise, jaotamise, tarnimise ja hoiustamise kohta. Selles on sätestatud eeskirjad, mis on seotud maagaasisektori, kaasa arvatud veeldatud maagaas, korraldamise ja toimimisega, juurdepääsuga turule, võrkude toimimisega ning kriteeriumide ja menetlustega, mida rakendatakse maagaasi edastamise, jaotamise, tarnimise ja hoiustamise lubade andmisel.

Artikkel 2

(30) pikaajalised võta-või-maksa-lepingud on reaalseks turuteguriks liikmesriikide gaasivarude tagamisel; eelkõige tuleb ette näha erandid teatavatest käesoleva direktiivi sätetest gaasiettevõtjale, kes on või oleksid võta-või-maksa-lepingutega kaasnevate kohustuste tõttu tõsisest majandusraskustest; need erandid ei tohi kõigutada käesoleva direktiivi eesmärki muuta maagaasi siseturg vabamaks; kõik pärast käesoleva direktiivi jõustumist sõlmitavad või pikendatavad võta-või-maksa-lepingud tuleb sõlmida kaalutletult, et mitte takistada turgude märkimisväärset avanemist;

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *gaasiettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes täidab vähemalt üht järgmistest ülesannetest: maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi tootmine, edastamine, jaotamine, tarnimine, ostmine või hoiustamine, ning kes vastutab nende ülesannetega seonduvate kaubanduslike, tehniliste ja/või hooldusküsimuste eest, välja arvatud lõpptarbijad;

2. *tootmisetapi torustik* — torujuhe või torustik, mida kasutatakse ja/või ehitatakse osana nafta või maagaasi tootmisest või mida kasutatakse maagaasi edastamiseks ühest või enamast sellise tootmise paigast töötlusettevõttesse, terminali või lõplikku maabumisterminali;
3. *edastamine* — maagaasi transportimine kõrgsurvetorustiku, välja arvatud tootmisetapi torustiku kaudu tarbijatele tarnimiseks;
4. *edastusettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes täidab maagaasi edastamise ülesannet;
5. *jaotamine* — maagaasi transportimine kohalike või piirkondlike torustike kaudu tarbijatele tarnimiseks;
6. *jaotusettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes täidab jaotamise ülesannet;
7. *tarnimine* — maagaasi, sealhulgas veeldatud maagaasi tarnimine ja/või müük tarbijatele;
8. *tarneettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes täidab tarnimise ülesannet;
9. *gaasihoidla* — gaasiettevõtjale kuuluv ja/või tema kasutatav rajatis maagaasi, välja arvatud tootmiseks kasutatava gaasi hoidmiseks;
10. *hoiustamisettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes täidab hoiustamise ülesannet;
11. *maagaasi veeldusjaam* — terminal, mida kasutatakse maagaasi veeldamiseks või veeldatud maagaasi mahalaadimiseks, hoiustamiseks ja taasgaasistamiseks;
12. *võrk* — edastus- ja/või jaotusvõrk ja/või maagaasi veeldusjaamad, mida omab ja/või mille kasutamise eest vastutab gaasiettevõtja, sealhulgas rajatised, mida rakendatakse abiteenuste puhul, ja teistele ettevõtjatele kuuluvad rajatised, mida kasutatakse juurdepääsuks edastamisele ja jaotamisele;
13. *ühendatud võrk* — mitu omavahel ühendatud võrku;
14. *otsetoru* — ühendatud võrku täiendav maagaasitorujuhe;
15. *integreeritud gaasiettevõtja* — vertikaalselt või horisontaalselt integreeritud ettevõtja;
16. *vertikaalselt integreeritud ettevõtja* — gaasiettevõtja, mis täidab kaht või enamat järgmist ülesannet: maagaasi tootmine, edastamine, jaotamine, tarnimine või hoiustamine;
17. *horisontaalselt integreeritud ettevõtja* — ettevõtja, mis täidab vähemalt ühte järgmist ülesannet: maagaasi tootmine, edastamine, jaotamine, tarnimine või hoiustamine, ja teatavat ülesannet väljaspool maagaasisektorit;
18. *sidusettevõtja* — sidusettevõtjad asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g põhineva konsolideeritud aastaaruandeid käsitleva nõukogu 13. juuni 1983. aasta seitsmenda direktiivi 83/349/EMÜ⁽¹⁾ artikli 41 tähenduses ja/või sidusettevõtjad selle direktiivi artikli 33 lõike 1 tähenduses ja/või samadele aktsionäridele kuuluvad ettevõtjad;
19. *võrgukasutaja* — füüsiline või juriidiline isik, kes tarnib maagaasi võrku või keda võrgust varustatakse;
20. *tarbijad* — maagaasi hulgimüüjad või lõpptarbijad ja seda ostvad gaasiettevõtjad;
21. *lõpptarbija* — tarbija, kes ostab maagaasi oma tarbeks;
22. *hulgimüüjad* — liikmesriigi poolt tunnustatud füüsilised või juriidilised isikud, kes ostavad ja müüvad maagaasi, kuid ei tegele maagaasi edastamise ega jaotamisega selle võrgu sees või väljaspool seda võrku, kuhu nad kuuluvad;
23. *pikaajaline planeerimine* — gaasiettevõtjate tarne- ja transpordimahu pikaajaline planeerimine, et rahuldada nõudlust maagaasi järele võrgus, mitmekesistada allikaid ja tagada tarded tarbijatele;
24. *tekiv turg* — liikmesriik, kus esimese pikaajalise maagaasi tarnelepingu esimene kaubanduslik tarne tehti maksimaalselt kümme aastat tagasi;
25. *kindlus* — maagaasi varustuskindlus ja tehniline ohutus.

⁽¹⁾ EÜT L 193, 18.7.1983, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.

II PEATÜKK

MAAGAASISEKTORI KORRALDAMISE ÜLDEESKIRJAD

Artikkel 3

1. Liikmesriigid peavad oma institutsioonilise korra alusel ja subsidiaarsuspõhimõtet asjakohaselt arvesse võttes tagama konkurentsivõimelise maagaasituru saavutamiseks gaasiettevõtjate tegevuse kooskõlas käesoleva direktiivi põhimõtetega ning nende võrdsed õigused ja kohustused, ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist.

2. Liikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit 90 arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada gaasiettevõtjatele avaliku teenindamise kohustused, mis on seotud kindlusega, sealhulgas varustuskindlusega, tarnete regulaarsuse, kvaliteedi ja hinnaga ning keskkonnakaitsega. Need kohustused peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad; liikmesriigid peavad kohustused ja nende läbivaatamise avalikustama ja nendest komisjonile viivitamata teatama. Varustuskindluse tagamisega seotud avaliku teenindamise kohustuste täitmiseks võivad liikmesriigid soovi korral ette näha pikaajalise planeerimise, võttes arvesse, et kolmandad isikud võivad avaldada soovi saada juurdepääs võrgule.

3. Liikmesriigid võivad otsustada, et gaasi jaotamise suhtes ei kohaldata artikli 4 sätteid, kui see takistaks juriidiliselt või faktiliselt gaasiettevõtjatele pandud üldist majandushuvi esindavate kohustuste täitmist, tingimusel et see otsus ei mõjuta kauplemise arengut sellisel määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega. Kooskõlas käesoleva direktiiviga ja asutamislepingu artikliga 90 hõlmavad ühenduse huvid muu hulgas ka konkureerimist tingimustele vastavate tarbijate leidmiseks.

Artikkel 4

1. Kui maagaasirajatiste ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), annavad liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused kooskõlas lõigetega 2–4 loa selliste rajatiste, torustike ja nende juurde kuuluvate seadmete ehitamiseks ja/või kasutamiseks oma territooriumil. Liikmesriigid või nende määratud pädevad asutused võivad samadel alustel anda loa maagaasi tarnijatele ja hulgimüüjatele.

2. Kui liikmesriikides kehtib teatav lubade andmise kord, tuleb neil sätestada objektiivsed ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, mida peavad täitma maagaasirajatiste ehitamiseks ja/või kasutamiseks või maagaasi tarnimiseks luba taotlevad ettevõtjad. Lubade andmise mittediskrimineerivad kriteeriumid ja menetlused avalikustatakse.

3. Liikmesriigid tagavad, et loa andmisest keeldutakse objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel põhjustel, millest taotlejale teatatakse. Keeldumise põhjustest informeeritakse ka komisjoni. Liikmesriigid kehtestavad korra, mille alusel taotleja saab keeldumise peale edasi kaevata.

4. Selliste piirkondade arendamiseks, kuhu on alles hakatud maagaasi tarnima, ja võrgu üldise toimimise tõhustamiseks võivad liikmesriigid keelduda uute lubade andmisest jaotustorustike ehitamiseks ja kasutamiseks teatavas piirkonnas, kui selliseid torustikke on sinna juba ehitatud või hakatakse ehitama ja kui olemasolevat või kavandatud mahtu ei ole veel täiel määral kasutusel võetud, ilma et see piiraks artikli 20 kohaldamist.

Artikkel 5

Liikmesriigid tagavad, et koostatakse tehnilised eeskirjad, mis sisaldavad maagaasi veeldusjaamade, gaasihoidlate, muude edastus- ja jaotusvõrkude ning otsetorude võrku ühendamise kavandamist ja kasutamist puudutavaid tehnilisi miinimumnõudeid, ja need on kättesaadavad. Tehnilised eeskirjad peavad tagama võrkude koostoimimise ning olema objektiivsed ja mittediskrimineerivad. Neist teatatakse komisjonile kooskõlas nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ (milles on sätestatud tehnilisi standardeid ja norme puudutava informatsiooni esitamise kord) ⁽¹⁾ artikliga 8.

III PEATÜKK

EDASTAMINE, HOIUSTAMINE JA VEELDATUD MAAGAAS

Artikkel 6

Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada edastus- ja hoiustamisetevõtjate ning maagaasi veeldusjaamade tegevuse vastavus artiklitele 7 ja 8.

⁽¹⁾ EÜT L 109, 26.4.1983, lk 8. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 96/139/EÜ (EÜT L 32, 10.2.1996, lk 31).

Artikkel 7

1. Edastus- ja hoiustamisetevõtjad ja/või maagaasi veeldusjaamad peavad majandustingimustele vastavalt ja keskkonnakaitset arvesse võttes kasutama, hooldama ja arendama kindlaid, usaldusväärseid ja tõhusaid edastusrajatisi, hoidlaid ja/või maagaasi veeldusjaamu.

2. Edastus- ja hoiustamisetevõtjad ja/või maagaasi veeldusjaamad ei tohi kunagi diskrimineerida võrgukasutajaid või kasutajarühmi ega eelistada sidusettevõtjaid.

3. Edastus- ja hoiustamisetevõtjad ja/või maagaasi veeldusjaamad annavad kõigile teistele edastus- ja hoiustamis- ja/või jaotamisetevõtjatele kogu vajaliku informatsiooni, et tagada maagaasi transportimine ja hoiustamine viisil, mis on kooskõlas ühendatud võrgu kindla ja tõhusa kasutamisega.

Artikkel 8

1. Edastus- ja hoiustamisetevõtjad ja/või maagaasi veeldusjaamad peavad säilitama oma tegevuse käigus saadud tundliku äriinformatsiooni konfidentsiaalsuse, ilma et see piiraks artikli 12 kohaldamist või informatsiooni avaldamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist.

2. Edastusettevõtjad ega sidusettevõtjad ei tohi maagaasi müümisel või ostmisel kuritarvitada tundlikku äriinformatsiooni, mida nad on kolmandatelt isikutelt saanud võrgule juurdepääsu korraldamisel või selle saamiseks läbirääkimisi pidades.

IV PEATÜKK

JAOTAMINE JA TARNED

Artikkel 9

1. Liikmesriigid tagavad jaotusettevõtjate tegevuse vastavuse artiklitele 10 ja 11.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada jaotusettevõtjatele ja/või tarneettevõtjatele kohustuse tarnida maagaasi teatava piirkonna tarbijatele või tarbijarühmale või mõlemale. Selliste tarnete hinda võib reguleerida, et tagada näiteks asjaomaste tarbijate võrdne kohtlemine.

Artikkel 10

1. Jaotusettevõtjad peavad kasutama, hooldama ja arendama majandustingimustele vastavalt ja kindlat, usaldusväärset ja tõhusat võrku, võttes arvesse keskkonnakaitset.

2. Jaotusettevõtjad ei tohi kunagi vahet teha võrgukasutajate või kasutajarühmade vahel ega eelistada sidusettevõtjaid.

3. Iga jaotusettevõtja annab kõigile teistele jaotusettevõtjatele ja/või edastus- ja/või hoiustamisetevõtjale kogu vajaliku informatsiooni, et tagada maagaasi transportimine ja hoiustamine viisil, mis on kooskõlas ühendatud võrgu kindla ja tõhusa kasutamisega.

Artikkel 11

1. Jaotusettevõtjad peavad säilitama oma tegevuse käigus saadud tundliku äriinformatsiooni konfidentsiaalsuse, ilma et see piiraks artikli 12 kohaldamist või informatsiooni avaldamist nõudvate seaduslike kohustuste täitmist.

2. Jaotusettevõtjad ega sidusettevõtjad ei tohi maagaasi müümisel või ostmisel kuritarvitada tundlikku äriinformatsiooni, mida nad on kolmandatelt isikutelt saanud võrgule juurdepääsu korraldamisel või selle saamiseks läbirääkimisi pidades.

V PEATÜKK

ERISTAMINE JA RAAMATUPIDAMISE LÄBIPAISTVUS

Artikkel 12

Liikmesriikidel või nende määratud pädevatel ametiasutustel, sealhulgas vaidlusi lahendavatel asutustel, keda on nimetatud artikli 21 lõikes 2 ja artikli 23 lõikes 3, on õigus läbi vaadata gaasiettevõtjate artikli 13 kohaselt peetavat raamatupidamist, kui neil on seda vaja oma ülesannete täitmiseks. Liikmesriigid ja nende määratud pädevad ametiasutused, sealhulgas vaidlusi lahendavad asutused, peavad säilitama tundliku äriinformatsiooni konfidentsiaalsuse. Liikmesriigid võivad lubada erandeid konfidentsiaalsuse põhimõttest, kui seda on vaja pädevate ametiasutuste ülesannete täitmiseks.

Artikkel 13

1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada gaasiettevõtjate raamatupidamise vastavus käesoleva artikli lõigetele 2–5.

2. Gaasiettevõtjad, olenemata nende omandivormist või õiguslikust vormist, peavad koostama, esitama kontrollimiseks ja avaldama oma raamatupidamise aastaaruanded kooskõlas siseriiklike õigusnormidega piiratud vastutusega äriühingu raamatupidamise aastaaruannete kohta, mis on vastu võetud vastavalt nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljandale direktiivile 78/660/EMÜ, mis põhineb asutamislepingu artikli 54 lõike 3 punktil g ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid. ⁽¹⁾

Ettevõtjad, kellel ei ole seaduslikku kohustust avaldada oma raamatupidamise aastaaruandeid, peavad hoidma nende koopiad oma peakontoris avalikkusele kättesaadavana.

3. Diskrimineerimise, ristsubsideerimise ja konkurentsi moonutamise vältimiseks peavad integreeritud gaasiettevõtjate sisemises raamatupidamises olema eraldi aruanded maagaasi edastamise, jaotamise ja hoiustamise kohta ning vajaduse korral konsolideeritud aastaaruanded maagaasisektorivälise tegevuse kohta nii nagu need peaksid olema juhul, kui kõnesolevaid tegevusi viiksid ellu eri ettevõtjad. Sisemine raamatupidamine peab sisaldama kõigi tegevuste bilanssi ja kasumiaruannet.

Kui kohaldatakse artiklit 16 ja juurdepääs võrgule põhineb edastamise ja jaotamise eest nõutaval ühekordsel maksul, võib edastus- ja jaotustegevuse aruanded ühendada.

4. Ettevõtjad esitavad oma raamatupidamise sise-eeskirjad, mis käsitlevad varade ja kohustuste ning kulude ja tulude jaotamist ning amortisatsiooni, mida nad järgivad lõikes 3 nimetatud aruannete koostamisel, ilma et see piiraks riigisisest kohaldatavaid raamatupidamiseeskirju. Neid eeskirju võib muuta ainult erandjuhul. Muudatused tuleb avalikustada ja need peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud.

5. Aastaaruande lisas tuleb esitada kõik sidusettevõtjatega sooritatud tähtsad tehingud.

⁽¹⁾ EÜT L 222, 14.8.1978, lk 11. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 94/8/EÜ (EÜT L 82, 25.3.1994, lk 33).

VI PEATÜKK

JUURDEPÄÄS VÕRGULE

Artikkel 14

Võrgule juurdepääsu korraldamiseks võivad liikmesriigid valida ühe artiklis 15 ja 16 kirjeldatud korrast või mõlemad. Neid menetlusi rakendatakse objektiivsete, läbipaistvate ja mitte-diskrimineerivate kriteeriumide alusel.

Artikkel 15

1. Läbirääkimistel põhineva juurdepääsu korral võtavad liikmesriigid asjakohaseid meetmeid, et ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevad gaasiettevõtjad ja tingimustele vastavad tarbijad võiksid võrgule juurdepääsu saamiseks läbirääkimisi pidada, sõlmimaks üksteisega vabatahtlikel kaubanduslepetel põhinevaid tarnelepinguid. Läbirääkimiste pidamisel võrgule juurdepääsu saamiseks peavad pooled toimima heauskselt.

2. Võrgule juurdepääsu puudutavate lepingute üle peetakse läbirääkimisi asjaomaste gaasiettevõtjatega. Liikmesriigid nõuavad, et gaasiettevõtjad avaldaksid oma põhilised võrgu kasutamist puudutavad kaubandustingimused käesoleva direktiivi rakendamisele järgneva aasta jooksul ning pärast seda kord aastas.

Artikkel 16

Liikmesriigid, kes valivad reguleeritud juurdepääsu korra, võtavad asjakohaseid meetmeid, et anda ühendatud võrgu territooriumil või sellest väljaspool paiknevatele gaasiettevõtjatele ja tingimustele vastavatele tarbijatele võrgule juurdepääsuõigus, mis põhineb avaldatud tariifidel ja/või muudel võrgu kasutamise tingimustel ja kohustustel. Juurdepääsuõiguse gaasisüsteemile võib anda tingimusi rahuldavatele tarbijatele, võimaldades neil sõlmida tarnelepingud konkureerivate gaasiettevõtjatega, välja arvatud võrgu omaniku ja/või selle kasutajaga või sidusettevõtjatega.

Artikkel 17

1. Gaasiettevõtjad võivad võrgule juurdepääsust keelduda, kui neil puudub vajalik võimsus või kui võrgule juurdepääs ei võimaldaks neil täita neile pandud avaliku teenindamise kohustusi, mida on nimetatud artikli 3 lõikes 2, või kui võta-või-maksa-lepingud on neile põhjustanud tõsiseid majanduslikke või rahalisi raskusi,

võttes arvesse artiklis 25 sätestatud kriteeriume ja menetlusi ning liikmesriigi poolt vastavalt selle artikli lõike 1 kohaselt tehtud valikut. Sellist keeldumist tuleb nõuetekohaselt põhjendada.

2. Liikmesriigid võivad võtta asjakohaseid meetmeid tagamaks, et gaasiettevõtjad, kes on võimsuse või ühenduse puudumise tõttu võrgule juurdepääsust keeldunud, teevad vajalikud parandused, kui need on majanduslikult otstarbekad või kui potentsiaalne tarbija on nõus nende eest tasuma. Liikmesriigid peavad neid meetmeid võtma juhul, kui nad kohaldavad artikli 4 lõiget 4.

Artikkel 18

1. Liikmesriigid määratlevad tingimustele vastavad tarbijad, kelleks on nende territooriumil paiknevad tarbijad, kellel on õigus- ja teovõime sõlmida maagaasi ostulepinguid vastavalt artiklitele 15 ja 16, sealhulgas käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud tarbijad.

2. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et tingimustele vastavate tarbijatena käsitatakse kõiki järgmisi tarbijaid:

— gaasküttega jõujaamad, olenemata nende aastasest tarbimisest; liikmesriigid võivad oma elektrienergiaturul tasakaalu säilitamiseks siiski kehtestada läve, mis ei tohi ületada teiste lõpptarbijate jaoks kavandatud taset, kuid mille elektri- ja küttegaamad peavad ületama, et neid käsitataks tingimustele vastavate tarbijatena. Nendest lävedest tuleb komisjonile teatada,

— teised lõpptarbijad, kes kasutavad tarbimisaastas üle 25 miljoni kuupmeetri gaasi aastas.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 nimetatud tingimustele vastavate tarbijate määratlemise tulemuseks on turu avanemine määral, mis võrdub vähemalt 20 %ga gaasi aastasest kogutarbimisest siseriiklikul gaasiturul.

4. Viis ja kümme aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist peab lõikes 3 nimetatud protsendimäär olema tõusnud vastavalt 28 %ni ja 33 %ni gaasi aastasest kogutarbimisest riiklikul gaasiturul.

5. Kui lõikes 1 nimetatud tingimustele vastavate tarbijate määratlemise tulemuseks on turu avanemine, mis ületab 30 % gaasi aastasest kogutarbimisest siseriiklikul gaasiturul, võib asjaomane liikmesriik muuta tingimustele vastava tarbija määratlust sel määral, et turu avanemine väheneks maksimaalselt 30 %ni nimetatud

tarbimisest. Liikmesriigid võivad muuta tingimustele vastava tarbija määratlust tasakaalustatult viisil, mis ei tekita teatavat liiki või rühma kuuluvatele teatavatele tingimustele vastavatele tarbijatele raskusi, kuid võtab siiski arvesse olemasolevat turustruktuuri.

6. Liikmesriigid võtavad järgmisi meetmeid, et tagada oma maagaasituru avanemise kasv järgmise kümne aasta jooksul:

— viis ja kümme aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist alandatakse tingimustele vastavate tarbijatele, välja arvatud gaasküttega jõujaamadele lõike 2 teises taandes kehtestatud väärtusläve vastavalt 15 miljoni tarbimisaastas tarbitud kuupmeetri aastas ning 5 miljoni tarbimisaastas tarbitud kuupmeetri aastas,

— viis ja kümme aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist peab lõikes 5 nimetatud protsendimäär olema tõusnud vastavalt 38 %ni ja 43 %ni gaasi aastasest kogutarbimisest siseriiklikul gaasiturul.

7. Tekkivate turgude suhtes hakkab käesolevas artiklis ettenähtud turu järkjärgulise avanemise nõue kehtima pärast artikli 26 lõikes 2 nimetatud erandi kehtivusaja lõppu.

8. Jaotusettevõtjatel, keda ei ole lõike 1 kohaselt tunnistatud tingimustele vastavaks tarbijaks, on õigus- ja teovõime sõlmida vastavalt artiklitele 15 ja 16 ostulepinguid selliste maagaasikoguste kohta, mida vajavad nende jaotusvõrgus tingimustele vastavaks tunnistatud tarbijad, et tagada nende tarbijate varustamine.

9. Liikmesriigid avaldavad iga aasta 31. jaanuariks lõikes 1 nimetatud tingimustele vastavate tarbijate määratlemise kriteeriumid. Need andmed koos kogu ülejäänud asjakohase informatsiooniga, mis põhjendab käesolevas artiklis nimetatud turgude avanemist, saadetakse komisjonile avaldamiseks *Euroopa Ühenduste Teatajas*. Komisjon võib paluda liikmesriigil määratlusi muuta, kui need takistavad käesoleva direktiivi õiget kohaldamist maagaasi siseturu ladusa toimimise seisukohalt. Kui asjaomane liikmesriik ei ole seda palvet kolme kuu jooksul täitnud, tehakse lõplik otsus nõukogu 13. juuli 1987. aasta otsuse 87/373/EMÜ⁽¹⁾ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlus) artiklis 2 ettenähtud I menetluse kohaselt.

⁽¹⁾ EÜT L 197, 18.7.1987, lk 33.

Artikkel 19

1. Tasakaalustamatuse vältimiseks gaasiturgude avanemisel artiklis 28 nimetatud perioodil:

- a) ei keelata artiklitele 15, 16 ja 17 vastavate maagaasi tarnelepingute sõlmimist mõne teise liikmesriigi võrku kuuluva tingimustele vastava tarbijaga, kui tarbija vastab mõlema asjassepuutuva võrgu tingimustele;
- b) juhul kui lõikes a kirjeldatud tehingust keeldutakse selletõttu, et tarbija vastab vaid ühe võrgu tingimustele, võib komisjon turuolukorda ja üldisi huve arvesse võttes ning tingimustele vastava tarbija asukohaliikmesriigi palvel kohustada keelduvat poolt täitma soovitud gaasitarne.

2. Paralleelselt artiklis 28 ettenähtud menetluse ja ajakavaga ning hiljemalt selles artiklis ettenähtud perioodi keskel vaatab komisjon turuolukorda ja üldisi huve arvesse võttes läbi käesoleva artikli lõike 1 punkti b kohaldamise. Komisjon hindab olukorda saadud kogemuste põhjal ja teatab võimalikust lõike 1 punkti b sätetega seotud tasakaalustamatusest gaasiturgude avanemisel.

Artikkel 20

1. Liikmesriik võtab asjakohaseid meetmeid, et:

— tema territooriumil asuvad gaasiettevõtjad saaksid käesoleva direktiivi artiklis 18 nimetatud tarbijatele maagaasi tarnida otsetoru kaudu,

— kõik tema territooriumil asuvad tingimustele vastavad tarbijad saaksid maagaasi vastu võtta otsetoru kaudu.

2. Kui otsejuhtmete ehitamiseks ja kasutamiseks on vaja luba (näiteks tegevusluba, luba, kontsessioon, nõusolek või heakskiit), sätestab liikmesriik või tema määratud pädev ametiasutus kriteeriumid, mille alusel antakse luba selliste otsetorude ehitamiseks või kasutamiseks tema territooriumil. Need kriteeriumid peavad olema objektiivsed, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad.

3. Liikmesriigid võivad ette näha, et otsetoru ehitusloa saamine eeldab kas võrgule juurdepääsust keeldumist artikli 17 alusel või vaidluste lahendamismenetluse algatamist vastavalt artiklile 21.

Artikkel 21

1. Liikmesriigid tagavad, et läbirääkimiste pidamisel võrgule juurdepääsu saamiseks toimivad pooled heauskselt ja keegi neist ei kuritarvita oma seisundit läbirääkimistel, et takistada läbirääkimiste õnnestumist.

2. Liikmesriigid määravad pooltest sõltumatu pädeva asutuse, kes lahendab kiiresti kõnesolevate läbirääkimistega seotud vaidlused. See asutus peab eelkõige lahendama vaidlusi, mis on seotud käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jäävate läbirääkimiste ja juurdepääsust keeldumisega. Pädev asutus esitab oma otsuse viivitamata või võimaluse korral 12 nädala jooksul pärast seda, kui vaidlus lahendamiseks esitati. Selle asutuse poole pöördumine ei piira ühenduse õigusele vastava kaebuse esitamise õiguse kasutamist.

3. Piiriülesed vaidlused lahendab see asutus, kelle võrku kuulub võrgu kasutamisest või sellele juurdepääsust keeldunud gaasiettevõtja. Kui piiriüleste vaidluste korral kuulub asjaomane võrk rohkem kui ühe vaidlust lahendava asutuse alluvusse, konsulteerivad need asutused omavahel, et tagada käesoleva direktiivi sätete järjepidev kohaldamine.

Artikkel 22

Liikmesriigid seavad sisse asjakohased ja tõhusad menetlused reguleerimise, kontrollimise ning läbipaistvuse tagamiseks, et vältida eriti tarbijaid kahjustavat turgu valitseva seisundi kuritarvitamist ja turuvallutuslikku käitumist. Nendes menetlustes tuleb arvesse võtta asutamislepingu sätteid, eelkõige selle artiklit 86.

Artikkel 23

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et gaasiettevõtjatel ja artikli 18 alusel tingimustele vastavaks peetavatel tarbijatel on käesoleva artikli kohaselt nende asukohast olemata juurdepääs tootmisetapi torustikule, sealhulgas juurdepääsuga seotud tehnilisi teenuseid osutavatele rajatistele, välja arvatud need võrgu osad ja rajatised, mida kasutatakse gaasi-maardlates kohapeal toimivas tootmises. Meetmetest teatatakse komisjonile artiklis 29 sätestatud korras.

2. Liikmesriigid otsustavad lõikes 1 nimetatud juurdepääsu tingimused kooskõlas asjakohaste aktidega. Liikmesriigid püüavad tagada õiglase ja avatud juurdepääsu, saavutada konkurentsivõimelist maagaasiturgu ja vältida turgu valitseva seisundi kuritarvitamist,

võttes arvesse varustuskindlust ja tarnete korrapärasust, reaalselt või võimalikku kättesaadavat mahtu ning keskkonnakaitset. Arvesse võib võtta:

- a) vajadust keelata juurdepääs, kui tehnilisi nõudeid ei ole võimalik mõistlikul viisil täita;
- b) vajadust vältida raskusi, mida ei ole võimalik mõistlikul viisil ületada ning mis võivad ohustada süsivesinike praeguse ja planeeritava tootmise tõhusust, sealhulgas vähese rentaablusega maardlates;
- c) vajadust täita tootmisetapi torustiku omaniku või kasutaja nõuetekohaselt põhjendatud mõistlikku vajadust gaasi transportimiseks ja töötlemiseks ning rahuldada kõigi teiste tootmisetapi torustiku või sellega seotud töötlus- või käitlusrajatiste kasutajate huve ja
- d) vajadust kohaldada tootmiseks ja tootmisetappide arendamiseks lubade andmisel liikmesriigi seadusi ja haldusmenetlusi kooskõlas ühenduse õigusega.

3. Liikmesriigid tagavad vaidluste lahendamise korra ja pooltest sõltumatu asutuse, kellel on juurdepääs asjakohasele informatsioonile, et lahendada kiiresti tootmisetapi torustikule juurdepääsuga seotud vaidlused, võttes arvesse lõikes 2 esitatud kriteeriume ja nende võrkude kasutamist puudutavatel läbirääkimistel osalevate poolte võimalikku arvu.

4. Piiriülesed vaidlused lahendatakse selles liikmesriigis kehtiva vaidluste lahendamise korra kohaselt, kelle jurisdiktsiooni alla juurdepääsust keeldunud tootmisetapi torustik kuulub. Kui piiriüleste vaidluste korral kuulub asjassepuutuv võrk rohkem kui ühe liikmesriigi alluvusse, konsulteerivad liikmesriigid omavahel, et tagada käesoleva direktiivi sätete järjepidev kohaldamine.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 24

1. Kui energiaturul tekib kriisiolukord või seatakse ohtu isikute, seadmete või rajatiste turvalisus või võrgu

puutumatus, võib liikmesriik võtta asjakohaseid ajutisi kaitsemeetmeid.

2. Need meetmed peavad võimalikult vähe häirima siseturu toimimist ega tohi olla laiema ulatusega, kui on vältimatult vaja ootamatult tekkinud raskuste kõrvaldamiseks.

3. Asjaomane liikmesriik teatab nendest meetmetest kohe teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kes võib otsustada, et asjaomane liikmesriik peab meetmed muutma või tühistama, kui need moonutavad konkurentsi ja mõjutavad kaubandust viisil, mis on ühishuvidena vastuolus.

Artikkel 25

1. Kui gaasiettevõtjal on tekkinud või tõenäoliselt tekivad tõsised majanduslikud või rahalised raskused seoses ühe või enama gaasitarnelepingu raames võetud võta-või-maksa-kohustusega, võib asjaomasele liikmesriigile või selleks määratud pädevale ametiasutusele esitada taotluse ajutise erandi lubamiseks artiklist 15 ja/või artiklist 16. Taotlused esitatakse üksikjuhtumite kaupa vastavalt liikmesriigi valikule kas enne või pärast gaasisüsteemile juurdepääsust keeldumist. Liikmesriigid võivad ka lasta gaasiettevõtjal valida, kas esitada avaldus enne või pärast võrgule juurdepääsust keeldumist. Kui gaasiettevõtja on võrgule juurdepääsust keeldunud, esitatakse avaldus viivitamata. Avaldusele lisatakse kogu asjakohane informatsioon probleemi laadi ja ulatuse kohta ning gaasiettevõtja poolt selle lahendamiseks võetud abinõude kohta.

Kui teisi lahendusi ei ole, võib liikmesriik või selleks määratud pädev ametiasutus lõike 3 sätteid arvesse võttes teha otsuse lubada erandit.

2. Liikmesriik või määratud pädev ametiasutus teatab komisjonile erandi lubamise otsusest viivitamata ja lisab kogu asjakohase erandit puudutava informatsiooni. Selle informatsiooni võib komisjonile esitada kokkuvõtlikul kujul, et komisjon saaks teha põhjendatud otsuse. Komisjon võib nelja nädala jooksul alates teate kättesaamisest taotleda liikmesriigilt või asjassepuutuvalt pädevalt ametiasutusest erandi lubamise otsuse muutmist või

tühistamist. Kui liikmesriik või määratud pädev ametiasutus ei ole seda taotlust nelja nädala jooksul täitnud, tehakse lõplik otsus viivitamata kooskõlas otsuse 87/373/EMÜ artiklis 2 sätestatud I menetlusega.

Komisjon tagab tundliku äriinformatsiooni konfidentsiaalsuse.

3. Otsuse tegemisel lõikes 1 nimetatud erandite lubamise kohta võtab liikmesriik või määratud pädev ametiasutus eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) eesmärk saavutada konkurentsivõimeline gaasitur;
- b) vajadus täita avaliku teenindamise kohustusi ja tagada varustuskindlus;
- c) gaasiettevõtja seisund gaasiturul ja tegelik konkurents sellel turul;
- d) maagaasi- ja edastusettevõtjate ning tingimustele vastavate tarbijate majanduslike ja rahaliste raskuste tõsidus;
- e) kõnesoleva lepingu / kõnesolevate lepingute allakirjutamise kuupäev ja tingimused, sealhulgas selles/neis arvesse võetud turumuudatused;
- f) probleemi lahendamiseks tehtud jõupingutused;
- g) see, mil määral kõnesolevad võta-või-maksa-kohustused endale võtnud ettevõtja oleks võinud käesoleva direktiivi sätteid arvesse võttes eeldada tõsiste raskuste teket;
- h) võrku ühendatuse tase teiste võrkudega ja nende võrkude koostoime ja
- i) erandi lubamise oletatav mõju käesoleva direktiivi õigele kohaldamisele maagaasi siseturu tõrgeteta toimimise seisukohalt.

Enne käesoleva direktiivi jõustumist võta-või-maksa-kohustustega seotud eranditaotluse kohta tehtud otsus ei tohi põhjustada olukorda, kus ei ole võimalik leida teisi rentaableid turustusvõimalusi. Olukorda ei peeta tõsiselt raskeks, kui maagaasi müük ei lange allapoole võta-või-maksa-gaasitarnelepingutes sisalduvat tarbimise garanteeritud miinimummäära või kui kõnesolevat võta-või-maksa-gaasitarnelepingut saab muuta või kui gaasiettevõtja suudab leida teisi turustusvõimalusi.

4. Gaasiettevõtjad, kellele ei ole lubatud lõikes 1 nimetatud erandit, ei tohi võrgule juurdepääsust keelduda või enam keelduda endale gaasitarnelepinguga võetud võta-või-maksa-kohustuste tõttu. Liikmesriigid tagavad VI peatüki asjakohaste sätete järgimise.

5. Eespool esitatud sätete alusel lubatavad erandid peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud. Komisjon avaldab otsuse *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

6. Komisjon esitab viie aasta jooksul alates käesoleva direktiivi jõustumisest aruande käesoleva artikli kohaldamisel saadud kogemuste kohta, et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid õigeaegselt kaaluda vajadust seda kohandada.

Artikkel 26

1. Liikmesriigid, kes ei ole otse ühendatud mõne teise liikmesriigi ühendatud võrguga ja kellel on ainult üks põhiline välis-tarnija, võivad kõrvale kalduda käesoleva direktiivi artiklist 4, artikli 18 lõigetest 1, 2, 3, 4 ja 6 ja/või artiklist 20. Põhitarnijaks peetakse tarnijat, kelle turuosa ületab 75 %. See erand kaotab automaatselt kehtivuse siis, kui vähemalt üks nimetatud tingimustest ei ole enam täidetud. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

2. Tekkiva turuna käsitletav liikmesriik, kellele käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi probleeme, mis ei ole seotud artiklis 25 nimetatud lepinguliste võta-või-maksa-kohustustega, võib kõrvale kalduda käesoleva direktiivi artiklist 4, artikli 18 lõigetest 1, 2, 3, 4 ja 6 ja/või artiklist 20. See erand kaotab automaatselt kehtivuse siis, kui liikmesriiki ei käsitata enam tekkiva turuna. Kõigist sellistest eranditest teatatakse komisjonile.

3. Kui käesoleva direktiivi rakendamine põhjustaks olulisi, eelkõige edastusinfrastruktuuri arendamisega seotud probleeme liikmesriigi geograafiliselt piiratud alal, võib liikmesriik investeerin-gute soodustamiseks ja selle piirkonna arendamiseks taotleda komisjonilt ajutist erandit artiklist 4, artikli 18 lõigetest 1, 2, 3, 4 ja 6 ja/või artiklist 20.

4. Komisjon võib lubada lõikes 3 nimetatud erandit, võttes arvesse eelkõige järgmisi kriteeriume:

- vajadus selliste infrastruktuuriinvesteeringute järele, mis ei oleks konkurentsile rajatud turukeskkonnas majanduslikult tasuvad,
- vajalike investeeringute maht ja tasuvusväljavaated,
- asjaomase piirkonna võrgu suurus ja arengutase,
- asjaomase gaasituru tulevikuväljavaated,
- asjaomase ala või piirkonna geograafiline suurus ja kirjeldus ja
- sotsiaal-majanduslikud ja demograafilised tegurid.

Erandit võib lubada ainult siis, kui asjassepuutuval alal gaasiinfrastruktuur puudub või on olemas olnud alla kümne aasta. Aju-tist erandit ei tohi lubada rohkem kui kümneks aastaks pärast seda, kui ala hakati esmakordselt gaasiga varustama.

5. Enne otsuse tegemist vastavalt lõikele 4 informeerib komisjon konfidentsiaalsuse nõuet silmas pidades liikmesriike lõike 3 alusel tehtud taotlustest. See otsus ning lõigetes 1 ja 2 nimetatud erandid avaldatakse *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 27

1. Komisjon esitab enne käesoleva direktiivi jõustumisele järgneva aasta lõppu Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ühtlustamisnõuete kohta, mis ei ole seotud käesoleva direktiivi sätetega. Vajaduse korral lisab komisjon aruandele ühtlustamist puudutavad ettepanekud, mida on vaja maagaasi siseturu tõrgeteta toimimiseks.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu avaldavad ettepanekute kohta oma arvamuse kahe aasta jooksul alates nende esitamisest.

Artikkel 28

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi kohaldamise läbi ja esitab aruande maagaasi siseturu toimimisel ja artiklis 3 nimetatud üldeeskirjade rakendamisel saadud kogemuste kohta, et Euroopa Parlament ja nõukogu võiksid saadud kogemuste põhjal õigeaegselt kaaluda võimalust ette näha uusi maagaasi siseturu toimimist tõhustavaid sätteid, mis hakkavad kehtima kümme aastat pärast direktiivi jõustumist.

Artikkel 29

Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt kahe aasta jooksul alates artiklis 30 nimetatud kuupäevast. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendes normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise näevad ette liikmesriigid.

Artikkel 30

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Ühenduste Teatajas*.

Artikkel 31

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Luxembourg, 22. juuni 1998

Euroopa Parlamendi nimel

president

J. M. GIL-ROBLES

Nõukogu nimel

eesistuja

J. CUNNINGHAM